

Θεμέλιο

Θεμέλιο, το, ουσ. [<αρχ. θεμέλιον, ουδ. του επιθ. θεμέλιος], το θεμέλιο και συνήθως στον πλ. **τα θεμέλια**, τα θεμέλια·

- *ανοίγω θεμέλια ή ανοίγω τα θεμέλια*, σκάβω εκείνο το χώρο του εδάφους μέσα στον οποίο θα κατασκευάσω τα θεμέλια της υπό ανέγερση οικοδομής: «αύριο πρωί πρωί, θα 'ρθει η φαγάνα ν' ανοίξει τα θεμέλια»· βλ. και φρ. *ρίχνω θεμέλια*·

- *βάζω θεμέλια ή βάζω τα θεμέλια*, δημιουργώ την κατάλληλη υποδομή, πάνω στην οποία θα στηρίξω κάτι με προοπτική: «πρέπει από νέος κανείς να βάλει τα θεμέλια για το μέλλον της ζωής του || απ' τη στιγμή που πέρασε στο πανεπιστήμιο, έβαλε τα θεμέλια για την προκοπή του»· βλ. και φρ. *ρίχνω θεμέλια*·

- *έχει γερά θεμέλια*, (για πρόσωπα ή οικοδομήματα) έχει γερή, στέρεη υποδομή, πράγμα που του δίνει τη δυνατότητα να υπομένει σθεναρά τις δυσκολίες ή να αντέχει σε διάφορες δοκιμασίες: «δεν μπορεί κανείς να παρασύρει αυτό το παιδί στα ναρκωτικά, γιατί έχει γερά θεμέλια απ' την οικογένειά του || αυτό το σπίτι αντέχει σε πολλά ρίχτερ, γιατί έχει γερά θεμέλια»·

- *ρίχνω θεμέλια ή ρίχνω τα θεμέλια*, βάζω τις βάσεις από οπλισμένο σκυρόδεμα, πάνω στις οποίες θα οικοδομήσω ένα οικοδόμημα: «χτίζω μια οικοδομή στην τάδε περιοχή κι αύριο ρίχνω θεμέλια»·

- *σειείται εκ θεμελίων (κάτι)*, από τη βάση του: «μετά το νέο οικονομικό σκάνδαλο, η κυβέρνηση σειείται εκ θεμελίων || με τον τελευταίο σεισμό το σπίτι μας σείστηκε εκ θεμελίων»·

- *τρίζουν τα θεμέλια...*, είναι έτοιμο να διαλύσει, να διαλυθεί, να καταρρεύσει κάτι, κλονίζεται σοβαρά: «τρίζουν τα θεμέλια του κράτους με την αλόγιστη πολιτική της κυβέρνησης || με τις αχαρακτήριστες ενέργειές του τρίζουν τα θεμέλια της επιχείρησής του || οι διάφοροι ψευτομοντερνισμοί είναι η αιτία που τρίζουν τα θεμέλια της οικογένειας»·